

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemanje
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število račun št. 11.400

Silovito oboroževanje Hitlerjeve Nemčije

ALARMANTNE INFORMACIJE »WIENER SONN-UND MONTAGSZEITUNG«.

V zadnji »Wiener Sonn- und Montagszeitung« je objavil Sirius velezanimiv članek o oboroževanju Hitlerjeve Nemčije, in sicer na podlagi fragmentov, ki so bili doslej objavljeni v raznih francoskih in angleških listih ter zasebnih vestih iz Nemčije same. Slika, ki nam jo je tu pokazal, je nenavadno točno dopolnilo izjava dr. Kubeja o nemški zamisli Panve evrope. Sirius pravi, da se Hitlerjeva Nemčija prav nič več ne briga za določila versajske mirovne pogodbe, ki ji prepovedujejo oboroževanje. Z nenavadno naglico in brezobzirnostjo se oborožuje potom organizacije, vzgoje, preganjanja pacifizma in izdelovanja orožja ter municije. Največjo pažnjo posveča v prvi vrsti vojnemu letalstvu. Letalski minister Goering razpolaga že sedaj z ogromnim zračnim brodomjem.

Oboroževanje v zraku se vrši na praktičen način. Vsak premožnejši Nemec dobi »prijateljski« poziv, naj si nabavi na lastne stroške letalo. Ta tako pridobljena letala ostanejo za javnost last onih, ki so dali denar, v resnici pa gredo v posebno tajna skladišča. Nedavno so bile po raznih krajih Nemčije povsem javne letalske vaje po vseh pravilih vojnih napadov in obrambe. Zelo podrobno je tudi organizirana izobrazba pilotov, častnikov. Sirius pravi, da izvežba Nemčija vsako leto 2000 pilotov in opazovalcev, večinoma absolviranih visokošolcev, ki morajo na »sportne vaje« v taborišča. Istočasno se pripravljajo v tovarnah letalske bombe vseh vrst in izgotavljajo se tudi obrambna orožja. Enaka pažnja se posveča topništvu. Cela vrsta tovarnih težke industrije fabricira dan in noč vse vrste topov, med njimi tudi take, ki jih svet sploh še ne pozna in prekašajo vse dosežke. Dalje se izdelujejo strojnice, granate, puške, tanki in se vsa vojska motorizira. Mimo domačih tovarnih ima pa Nemčija tudi še nekaj takih podjetij v Holandiji in na Švedskem, ki so prav tako last Nemcev. Če se hoče dobiti vsaj mala slika produkcije orožja, je treba pregledati le količine materiala za to fabricacijo, ki ga Nemci uvažajo dan za dnem iz tujine.

Energičen boj Irske proti fašizmu

PROGLASITEV PREKEGA SODA. — DIKTATORSKA POLNOMOČJA VLADE. — RAZPUST »MODRIH SRAJC«.

BERLIN, 17. avgusta. Irska svobodna država je že od včeraj opolnoči pod prekim sodom. Policija je dobila dalekosežne izredne pravice. Istočasno s proglasitvijo prekega soda so se pričele v Dublinu in v drugih mestih hišne preiskave. Vsi oni izredni ukrepi, ki se jih je vlada poslužila ob prevzemu diktatorskega polnomočja, so bili sklenjeni na predvčerajšnji seji ministrskega sveta. Kakor se govori, namerava vlada prepovedati »modre srajce«.

LONDON, 17. avgusta. Iz Dublina se poroča, da je vlada svobodne irske države izdelala pravilnik o poslovanju izrednega sodišča za zaščito države. To sodišče bo sodilo vse one, ki bi zagrešili kakršnokoli sabotažno dejanje in pa vse one, ki se ne bi odzvali pozivu vlade in prostovoljno izročili vse svoje orožje oblastem. Voditelj irskih fašistov O'Duffy je sklenil privediti prihodnjo nedeljo v vseh irskih mestih velika fašistična zborovanja, na katerih bodo komemorirani

S skrajšanjem roka so hitlerjevci dvignili stanje državne brambe od 100 na 130 tisoč mož, ki so sedaj zaposleni večinoma kot vadi telji Hitlerjevih napadalnih in drugih oddelkov, ki štejejo že 800.000 mož. Če prištejemo k temu še druge vojaške formacije, potem vidimo, da ima sedanja Nemčija v uniformi daleč preko milijon mož! K tem je pa treba prišteti kot rezervo še one stotisoče, ki so zbrani v taboriščih za brezposelne in mladino v taboriščih za »telesno vežbo«. Samo ta taborišča bodo dala na leto okoli 350.000 izvežbanih vojakov. Naposled pa tudi ne smemo pozabiti, da se vežbajo popolnoma po vojaško tudi že vsi šolarji od 10 leta dalje (kakor v Italiji!). Denar za vse to dobiva režim pod različnimi firmami. V proračunu je n. pr. neka nedoločeno označena postavka, ki znaša skoraj milijardo mark. Vse to gre za oboroževanje in vežbanje.

Čemu pripravlja Hitlerjeva Nemčija vse to? Zato, ker se pripravlja na vojno, ki naj uresniči sen Velike Nemčije, o kateri je govoril dr. Kube Coudehovu Kallergli! Zaenkrat se Hitler pač zaveda, da so nasprotniki še močnejši, toda v dveh letih bo Nemčija tako oborožena, da se bo čutila Evropi docela doraslo. Da pa je ne bi premagala blokada, organizira tudi zadostno lastno produkcijo živil. V ta namen bo porabila samo letos 4 milijarde mark! Sploh mora biti urejeno vse tako, da bo Nemčija lahko sama krila vse potrebe v primeru vojne in blokade. K vsemu temu moramo pa prišteti še nemško brutalno brezobzirnost, ki se ne bo strahla uporabe najhujših plinov in bacilov kužnih bolezni. Zaloge strupenih plinov, ki jih lahko fabricira povsem nekontrolirano, so že sedaj ogromne.

Članek zaključuje svoje poročilo s klicem Evropi, naj se predrami še dokler je čas. Sedaj se da zločinska namera Nemčije preprečiti še s kontrolo in ni v ta namen potrebna niti preventivna vojna, kmalu pa bo to prepozno. Če hoče Evropa preprečiti uničenje svoje kulture po Hitlerjevi Nemčiji, potem ne sme nič več oklevati in odlašati! Bo pa Evropa poslušala ta klic? Skoraj bi rekli, da ji usodna slepota tega ne bo dovolila!

heroji irske nacionalne revolucije, ki so padli v borbi proti angleškemu gospodstvu. Vlada teh zborovanj doslej še ni prepovedala. Pričakuje se, da bodo ta zborovanja prepovedana le v večjih centrih, kjer preti nevarnost, da bi izbruhnili nemiri.

Atentat na Cankova

SOFIJA, 17. avgusta. Davi v zgodnjih jutranjih urah je bil poskušen atentat na bivšega bolgarskega ministrskega predsednika dr. Aleksandra Cankova. Ko se je Cankov okrog 7. ure podal v kopalnico Cepinu v Rodopskem pogorju v spremstvu svojih treh osebnih stražnikov na sprehod, je nepričakovano vrzel neki neznanec proti njemu dve ročni granati, ki sta eksplodirali s strašno detonacijo. Cankov po srednjem naključju ni bil zadet, pač pa je bil eden izmed njegovih stražnikov nevarno ranjen. Oba ostala stražnika sta takoj pričela streljati na bežečega atentatorja, vendar brez uspeha ker jima je kmalu izginil v bližnjem gozdu.

Napetost med Avstrijo in Nemčijo

HABICHT GOVORI DALJE IN POZIVA AVSTRIJSKE NARODNE SOCIALISTE K REVOLUCIJI. OBENEM NAPADA FRANCIJO IN DRUŠTVO NARODOV. NERVOZNOST V LONDONU. SEJA ANGLEŠKE VLADE.

DUNAJ, 17. avgusta. V monakovskem radiu je imel znani narodni-socialistični propagator Habicht zopet nov govor, v katerem je hujskal avstrijske narodne socialiste proti dunajski vladi in k revoluciji. Ta govor je izzval med dunajskimi političnimi krogi silno razburjenje, ker se avstrijski krščansko-socialni politiki boje nadaljnjih komplikacij, zlasti še, ker je Habicht napadel tudi Francijo in Društvo narodov in trdil, da sta s silo preprečila priključitev Avstrije k Nemčiji. V svojem govoru je Habicht pozival avstrijsko ljudstvo, naj se energično upre svoji današnji vladi.

LONDON, 17. avgusta. Neprestano naraščajoča napetost med Avstrijo in Nemčijo je spravila angleške politične kroge v največjo nervoznost, ker se boje nevarne zaostritve razmerja med obema sosedama. Ministrski predsednik Macdonald je nenadoma prekinil svoj dopust in se nemudoma vrnil v London. Vlada se je takoj po njegovem prihodu sestala k seji, na kateri je razpravljala o avstrijsko nemškem sporu. Doslej še ni znano, da bi bila vlada ob tej priliki sprejela kakšne konkretne sklepe.

Mrzlično oboroževanje Japonske

JAPONSKA PREKRŠILA OBOROŽEVNI SPORAZUM. — GRADNJA BOJNIH LADIJ IN LETAL.

TOKIO, 17. avgusta. Japonsko zunanje ministrstvo objavlja, da Japonska pod nobenim pogojem ne more pristati na sporazum, sklenjen na washingtonski konferenci o razmerju med mornaricami posameznih velesil in absolutno zahteva enakost svoje mornarice z ameriško in angleško. Japonsko javno mnenje je sprejelo ta vladin sklep z velikimi simpatijami. Vsa Japonska je v zadnjem času v mrzlici glede oboroževanja. Ker je mornariško ministrstvo predvčerajšnjim objavilo program za zgraditev novih bojnih ladij, je letalsko mini-

strstvo včeraj napovedalo, da bo japonsko zračno brodomje močno povečano in modernizirano. Zaenkrat bo dobila Japonska 110 najmodernejših bojnih letal.

BERLIN, 17. avgusta. Semkaj je prispel iz Stockholma veleindustrialec in član japonske delegacije na londonski svetovni gospodarski konferenci Okura. Tukaj namerava preživeti kakih 15 dni. Nato bo obiskal še neka drugih evropskih prestolnic, v septembru pa se bo vrnil preko Amerike na Japonsko.

Neodločnost bolgarske zunanje politike

SODBA SOFIJSKEGA POROČEVALCA PARIŠKEGA »TEMPSA«. — BOLGARIJA SE BO ŠELE POČASI ODLOČILA.

PARIZ, 17. avgusta. Sofijski dopisnik »Tempsa« Georges Hateau govori o izoliranosti Bolgarske. Koraki, da bi se utrdile zveze med državami male antante, potem podpis londonskega sporazuma o definiciji napadalca, kakor tudi sklenitev pakta štirih velesil, so izzvali v Bolgarski veliko zanimanje in občutek, da je Bolgarska izolirana. Dopisnik našteva potem vzroke, zakaj se Bolgarska brani pridružitvi sporazumu o definiciji napadalca in naglašja, da so na Bolgarskem še vedno veliki pomisleki, ali ne bi Bol-

garska vendarle pristopila k temu paktu in tako odvrnila od sebe sum, ki obstoja na zahodu v vprašanju miroljubnih nakan Bolgarske. Bolgarski politiki smatrajo, da je že napočil skrajni čas, da se vendar končajo teroristične metode. Na odločitev Bolgarske, da pristopi k paktu o definiciji napadalca, bo morda treba čakati še več mesecev, vendar pa je zelo verjetno, da bo Titulescov obisk v Sofiji mnogo pripomogel k razčiščenju položaja.

Sklicanje žitne konference

LONDON, 17. avgusta. Žitna konferenca je sklicana za 21. avgust v London. Na konferenci bo predložen načrt pogodbe, s katerimi bi se glavne 4 države ki pridelujejo pšenico, to so Združene države, Kanada, Argentina in Avstralija, zavezale, da bodo znižale v teku dveh let svoj izvoz pšenice, prav tako pa bodo znižale tudi s pšenico posejano ploskev, če bodo na to pristale in se obvezale tudi konzumentske države. Predstavniki Združenih držav Severne Amerike je predvčerajšnjim izjavil v imenu ameriškega kmetijskega ministrstva, da so Združene države pripravljene sprejeti vsak razločen predlog o zniževanju produkcije, in sicer brez ozira na sporazume, ki bi se dosegli še pred 24. avgustom t. l. Po najnovjših informacijah bodo konferenci prisostvovali predstavniki 31 držav.

NOVA ŽRTEV TRIGLAVA.

LJUBLJANA, 17. avgusta. Triglavsko pogorje je zahtevalo včeraj zopet novo mlado človeško žrtev. Z večjo družbo se je podala proti Martuljku tudi 17-letna Inge Hermannova iz Bratislave. Nenadoma se je nad njo odtrgala skala in jo potegnila s seboj v globočino. Mlada turistka je obležala v kakih 40 metrov globokem prepadu mrtva z razbito lobanjo.

SELECKI OBSOJEN NA 5 LET.

BUKAREŠTA, 17. avgusta. V znamenitem vohunskem procesu proti zastopniku tovarne Škoda v Bukarešti Seleckemu, je bila danes izrečena sodba. Vojaško sodišče je obsodilo obtoženca na 5 let težke ječe.

50.000 KITAJCEV SE UTOPILO.

ŠANGHAI, 17. avgusta. Rumena reka je ponovno izstopila iz struge in poplavlila pokrajine Hobej, Hean in Čandan. Pri tem je našlo smrt 50.000 oseb. Brezštevilne vasi so popolnoma razdejane.

Dnevne vesti

Izredni občni zbor brivske zadruga

V nedeljo 13. tm. popoldne je bil v dvorani Zadruga gospodarske banke v Mariboru izredni občni zbor Zdruga brivcev, frizerjev in sorodnih strok. Predsedoval mu je predsednik uprave g. Franc Novak, udeležba članstva je bila pičila, prisostvovala pa sta za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo zbornični svetnik g. Bureš in obrtno-zadružni inspektor g. Založnik.

Skupščina je bila sklicana v ta namen, da predloži svoje poročilo revizijski odbor, ki je bil izvoljen na rednem občnem zboru za to, da natančno preizkusi od bivšega predsednika predloženi obračun. To poročilo je v imenu revizijskega odbora podal g. Drago Juratič. Revizijski odbor je obračun bivšega predsednika spremenil tako, da izkazuje primanjkljaja nad 41.000 Din. Ta primer je poučen in mora voditi do nujnega zaključka, da bo treba v združenjih čim prej uvesti enotno računsko knjigovodstvo in nadzorstvo nad poslovanjem znatno poostriži.

Občni zbor je sklenil tudi spremembo pravil in je precej časa razpravljal o zanimivih predlogih zastopnika pomočnikov, v katerem se zahteva: 1. uvedba enotnih cen; 2. zaključek kolektivne pogodbe; 3. zabrana sprejemanja vajencev za 3 leta; 4. vezavo nastopa samostojnosti v brivski stroki na starost 30 let; 5. odvzem pooblastila vsem, ki so na nezakoničen način prišli do obrtne pravice; 6. ustanovitev delavne posredovalnice v vseh krajih, v katerih obstajajo podružnice Zveze brivskih pomočnikov; 7. ustanovitev pomožniških strokovnih šol; 8. vsakokratno povišanje uvozne carine na britvice in brivsko nože radi omejitve privatne uporabe; 9. uvedba starostnega zavarovanja za pomočnike; 10. rajoniranje brivskih in frizerskih obratov v mestih nad 5.000 prebivalcev.

Iz železniške službe. V Maribor sta prinesena: Alojzij Čolnik za pregledovalca vagonov, Ivan Keršmanec pa za pomožnega strojevodjo, oba iz Ljubljane.

Plemenita gesta novega lavantinskega vladike. Namesto banketa na dan svoje inthronacije je lavantinski škof g. dr. Ivan Tomažič daroval za reveže 10.000 Din.

Žrebanje dobitkov efektne loterije MT. Danes dopoldne ob 10. uri je bilo ob navzočnosti notarja g. Ašiča žrebanje do bitkov efektne reprezentančne loterije Mariborskega tedna. Lista izžrebanih do bitkov je afiširana na izložbenem oknu pisarne Mariborskega tedna v Tyrševi ulici, izžrebane številke pa bodo objavljene v jutrišnjih dnevnikih.

Z Mariborskega otoka bo vozil zadnji avtobus odslej naprej ob 19.45 na mesto ob 20.15.

Mariborski mali harmonikarji bodo nastopili v Rogaški Slatini. Naši mali harmonikarji bodo nastopili v nedeljo 20. tm. pod vodstvom svojega učitelja g. Šušteršiča v dvorani zdraviliškega doma v Rogaški Slatini. Nastopili bodo z blejskim programom.

Dečji zbor harmonikarjev, pozor! Zbor harmonikarjev se odpelje v nedeljo točno ob 15. uri z avtobusom v Rogaško Slatino. Zbirališče na Glavnem trgu pred avtobusno postajo. Gostje, ki žele ta dan v Rogaško Slatino, so dobrodošli. Prijave za goste sprejema kapelnik Šušteršič, deška meščanska šola.

Represalije? Z ozirom na to našo notico, objavljeno 9. t. m. smo prejeli sledeči dopis: Ni res, da je organist pri Sp. Sv. Kungoti odpuščen »baje ker je pri zadnjih volitvah volil«, pač pa je res, da so bili za to merodajni popolnoma drugi razlogi. Hinko Kraner, župnik.

Javna zahvala. Občinski odbor Tezno se pristočno zahvaljuje gospe Mariji Vreznar za velikodušen dar 500 Din tezenskim občinskim ubožcem in sirotam.

Izlet k Senjorjevemu domu. Večja skupina mariborskih planincev bo pohitela v soboto 19. tm. k Senjorjevemu domu. Če bo dovolj prijav, ki jih sprejema g. Lojze Strašnik, Podravska tiskarna v Gregorčičevi ulici, tel. 20-38, se bodo izletniki pejalji iz Maribora z avtobusom.

Zaključek idejnega tečaja za učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol. Na vinarski šoli je bil v soboto zaključen idejni tečaj za učitelje na kmetijskih nadaljevalnih šolah. Prečitali so skupni elaborat, plod predavanj in debat, ki bo v obliki predloga izročen banki upravi. V krasnem zaključnem govoru je nato gosp. svetnik Krošl pozval tečajnike, naj s pridom in vnemo uporabljajo novo znanje in misli, ki so jih pridobili na tem tečaju. Pohvalil je izredno resno in vestno sodelovanje vseh udeležencev tekom tega tečaja ter izrazil prepričanje, da mora v tem smislu nadaljevano delo voditi k uspehu v dobrobit vse banovine in cele Jugoslavije. — Šolski upravitelj g. Kržišnik se je zahvalil v imenu vseh banki upravi in g. svetniku za vso ljubeznjivost in naklonjenost, ki jo kaže za omogočenjem takih tečajev, predavateljem za njihova skrbno pripravljena, zanimiva predavanja ter vodstvu vinarske šole za vso izkazano gostoljubnost. Svoj govor je zaključil z željo, naj bi se priredilo več praktičnih tečajev, in z zagotovilo, da se bodo gotovo vsi potrudili čim uspešneje delovati v smislu dobljenih navodil. — G. dipl. agr. Šiftar je za vodstvo vinarske šole izjavil vedno pripravljenost zavoda sprejeti tečajnike, sodelavce pri delu za istim ciljem, in jim tudi nadalje pomagati z nasveti in drugače. Zaključil je z željo, naj bi skupno delo za našega kmeta imelo čim večji uspeh. — Tečajniki so nato dobili potrdila o obiskovanju tečaja. Tekom popoldneva so se odpeljali na svoje domove.

Poljalna peresa z zlatim in navadnim peresom: Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

Mariborski peki in cene kruha. V obrambo svojih interesov nas naprošajo mariborski peki za naslednjo objavo: Časopisje poroča o znižanju cen kruha tako, kot da bi bili mariborski peki zadnji pri znižanju in da so cene kruha znižali samo za 50 par ter bi to znižanje moralo biti še večje. Da javnost izve, kako malenkosten je njihov zaslužek, je združenje pekovskih mojstrov v Mariboru napravilo naslednjo kalkulacijo za uporabo 100 kg moke za črni kruh: potrebno je 1 kg kvasa, ki stane 24 Din, kilogram in pol soli 5.62 Din, 80 kg premoga 27.20 Din, pomočnik in vajenec 73.30 Din, prodajalka in raznašalec 25 Din, prosto pecivo in perilo 3 Din, razsvetljava 3 Din, obraba orodja 3 Din, bolniška blagajna 1.50 Din, najemnina 10 Din, od polovice izdelkov rabiti 32.50 Din, 3% dodatek na skupni davek 15.60 Din, 2% razprašenja 10 Din, dimnikar 1 Din, direktni davki in doklade 20 Din, razno 2 Din, režijski stroški na dan 251.82 Din, 100 kg črne moke pa 255 Din; skupno torej 506.82 Din. Iz 100 kg moke se napeče 130 kg kruha. Ker se črni kruh prodaja po 4 Din, znaša izkupiček 520 Din. Brez zaslužka bi se moral prodati kruh po 3.90 Din, z 10% zaslužkom pa po 4.40 Din, pri belem kruhu se povečajo stroški za kvas na 36 Din, 3% dodatni davek na 17.55 Din in za razprašenja na 5.80 Din. Skupno znašajo režijski stroški pri belem kruhu 266 Din, 100 kg bele moke stane 290 Din, skupno torej 556 Din. Beli kruh bi se moral prodajati brez zaslužka pri današnji ceni moke po 4.28 Din, z 10% zaslužkom pa po 4.89 Din. Iz gornjih dveh kalkulacij je razviden zaslužek pri peki kruha. Vse v kalkulaciji navedene režijske cene so najnižje, cena moke pa odgovarja zadnji ceni.

Redek primer. Prošli teden se je pred mariborsko mojstrsko izpitno komisijo vršilo več izpitov. Med čevljariskimi izpitnimi kandidati se je v veliko presenečenje komisije pojavil kandidat, pri katerem se je tekom izpraševanja izkazalo, da razen svojega imena ne zna nič pisati. Mož ne izvira morebiti iz albanskih obmejnih krajev, ampak iz okraja Laško pri Celju in je star 26 let! Redek, pa žalosten primer! Seveda je kandidat moral izpitni lokal takoj zapustiti.

Šola za bolničarje in bolničarke. Pri državni bolnišnici v Ljubljani bo otvorjena s 1. septembrom t. l. 18 mesecev trajajoča šola za bolničarje in bolničarke. Prosilci naj opremljene prošnje predložijo do 20. tm. upravi obče državne bolnišnice v Ljubljani.

Angleški pevci na Bledu. Angleški pevski zbor, ki potuje po naši državi, bo nastopil tudi na Bledu. Angleške pevce vodi častni oficir jugoslovanske vojske gosp. Woodhouse.

Volitve za Delavske zbornice. Po naredbi, ki jo je izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje bodo volitve za skupščine Delavskih zbornic v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu in Sarajevu najpozneje v drugi polovici meseca oktobra t. l.

Konferenca izvoznikov sadja. Združenje izvoznikov sadja je sklicalo za 20. t. m. v Arandjelovcu veliko konferenco. Na tej konferenci bodo naši izvozniki sadja obravnavali važna vprašanja o letošnji izvojni kampaniji, posamezni strokovnjaki pa bodo podali razne referate.

Mednarodni kongres zgodovinarjev. V Varšavi bo od 21. do 28. tm. 7 mednarodni kongres zgodovinarjev pod pokroviteljstvom predsednika Poljske republike. Kongresa se bodo udeležili tudi zgodovinarji iz naše države.

Važno za udeležence Vseslovenskega zdravniškega kongresa. Za udeležence vseslovenskega zdravniškega kongresa, ki bo letos v Poznanju, veljajo na železnicah popusti, in sicer 75% popust na jugoslovanskih, 33% na češkoslovaških in 50% popust na poljskih železnih progah. Prometno ministrstvo je dalo jugoslovanskim udeležencem kongresa na razpolago 3 spalne vozove s 50 posteljami, v katerih bodo lahko prenočevali tudi v Poznanju.

Znižana vožnja za udeležence državnega kongresa trgovskih združenj. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo udeležencem državnega kongresa trgovskih združenj, ki bo 26., 27. in 28. tm. v Beogradu.

Rogaška Slatina. Zbor malih harmonikarjev bo gostoval dne 20. tm. ob pol 21. uri v Rogaški Slatini v zdraviliški dvorani pod vodstvom kapelnika g. Šušteršiča.

Prva državna higijenska razstava v Beogradu. V času od 19. avgusta do 20. septembra bo v Beogradu prva državna higijenska razstava. Otvoritev razstave bo v soboto 19. t. m. Razstavo prireja »Jugoslovansko društvo za ohranitev narodnega zdravja v Beogradu« sporazumno s Centralnim higijenskim zavodom v Beogradu in s sodelovanjem vseh naših higijenskih ustanov in zavodov. Razstava, katere važnost in potrebo so podčrtali na najmerodajnejših mestih, bo nudila ogromno poučnega in zanimivega gradiva. Zato se opozarjajo nanjo vsi merodajni činitelji in ustanove z vabilom, da jo obiščejo v propagandne namene. Razstajni odbor bo sprotil obveščal potom časopisja vse interese o raznih olajšavah obiska. Pri povratku se dovoli obiskovalcem 50% popust pri železniški vožnji. Za znižano vožnjo si je treba preskrbeti legitimacijo razstavnega odbora, ki velja istočasno za brezplačen vstop in stane 20 Din. Za enkratni obisk razstave se plača 8 Din, za otroke 2 Din. Skupine dijakov, kmetov in ostalih imajo znižano vstopnino. Vstopnina na veselilni prostor razstave pa znaša 5 Din. Vsa pojasnila glede razstave daje: »I. Zemaljska higijenska izložba, Beograd, Zeleni venec br. 1.«

Grajski kino. Od danes do vključno petka izborna dunajska opereta »Dve srečni srca«. Krasen, zabaven velefilm iz Magdo Schneiderjevo, Hermannom Thimigom, Leo Parryjevo in Georgom Aleksandrom v glavnih vlogah. Pride: »Schönbrunski sen« z Marto Egertovo v glavni vlogi.

Kino Union. Od danes četrtka dalje prvo vrstna veseloigra »Ženitbeni posredovalec«, v kateri igra šest najboljših komikov, in sicer: Siegfried Arno, R. A. Roberts, Dina Gralla, Lucie Englisch, Maly Delschaft in Adele Sandrock. Sledi fenomenalna opereta v popolnoma novi kopiji »Če spregovori srce...« z Gustav Fröhlichem in Gitto Alpar.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolčnih živcev, pri bolečinah v kolku, zasopjenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobotosti povzročeni naravno »Franz Josefova« grenčica izdatno izprazni črevesa in osvoboditev od občutkov esnob

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni prenapolnjenju trebuh, pritisk krvi v močgane, glavobol, močno utripanje srca dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice fišurah, hemoroidalnem zaotoku, fistulah, jemljejo za iztrebljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko »Franz Josefove« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefove« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom.

Obrtni knjigovodski tečaj v Mariboru. Dne 14. t. m. se je zaključil obrtno-knjigovodski tečaj, ki ga je priredil obrtno-nadaljevalni zavod ZTOI po svoji mariborski poslovalnici. Tečaj je trajal od 12. julija naprej in je obsegal na teden 6 ur predavanj. Poučeval je g. prof. Struna vodstvo glavnih in pomožnih knjig za obrtne obrate, obrtno in trgovsko kalkulacijo, menično in čekovno pravo; poštno-čekovni promet in spise. Udeležencev se je javilo 29, od teh večina mesarjev. Ob koncu tečaja jih je ostalo 24, ki so izredno marljivo sledili pouku, tako, da malenkostne zamude sploh ne pridejo v poštev. Ob zaključku tečaja je zadružni nadzornik Založnik v poučnem govoru o velikem pomenu izobrazbe za obrtniški naraščaj izrekel pristočno zahvalo prof. Struni za njegovo marljivo udeleževanje pri pospeševanju izobrazbe obrtniškega in trgovskega naraščaja ter zavodu ZTOI za naklonjenost, s katero stavlja svoja gmojna sredstva na razpolago za zboljšanje obrtniške izobrazbe. V imenu zbornice za ZTOI je tudi g. Bureš pozival udeležence k nadaljnji izobrazbi. Udeleženci so se iskreno zahvalili vsem, ki so omogočili tečaj.

Cene prašičev v Mariboru. Na zadnjem semu za prašiče je bilo na prodaj 176 prodanih pa je bilo 84 prašičev. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5 do 6 tedenski 110 do 150 Din, 7 do 9 tedenski 220 do 250 Din, 3 do 4 mesečni 300 do 350 Din, 5 do 7 mesečni 400 do 550 Din, 8 do 10 mesečni 650 do 680 Din in enoletni 690 do 700 Din. Kilogram žive teže je veljal 7 do 8 Din, mrtve teže pa 10 do 10.50 Din.

Trg za seno in slamo. Na včerajšnjem trgu za seno in slamo je bilo na prodaj 3 voze sena po 25 do 30 Din, 4 voze slame po 20 do 25 Din in voz lucerne po 30 Din stot.

Nesrečen padeč z drevesa. S hruške je padel predvčerajšnjim 28letni, v Hramah pri Mariboru stanujoči posestnik Alojz Lešnik in si poškodoval levo roko v zaplestju tako nevarno, da je moral poiskati potrebno pomoč v mariborski bolnišnici.

Nevarni napadalci na Pobrežju. Pretekli ponedeljek zvečer se je vračal s kolesom proti domu v Paholak skozi Pobrežje 18letni posestnikov sin Leopold Lubej. Nenadoma so ga iz zasede napadli neznan mladi fantje z latami in vozom ročico ter ga pobili na tla. Lubej je zadobil več nevarnih udarcev po glavi in je bil prepeljan v tukajšnje bolnišnico, do čim poizvedujeta po sirovih storilcih policija in orožništvo.

Ukradeno kolo. Trgovcu Ludviku Rižniku je včeraj popoldne odpeljal neznan tat izpred njegove trgovine v Koških 1200 Din vredno kolo z evidenčno številko 2557. Rižnik je prijavil tatvino kolesa policiji.

Drobne vesti s policije. Policija je včeraj aretirala šest oseb, povečini radi razgrajanja in kalenja nočnega miru. Prijavljeni pa so bili neki Jakob G. zaradi golufije, neki Jože P. radi telesne poškodbe, Edvard G. zaradi pretepa in neki Pavle V. radi grdega obnašanja na ulici.

V mariborsko bolnišnico so prepeljali včeraj popoldne 17letno v Školah stanujočo železničarjevo hčerko Angelo Kauklerjevo, ki si je zaradi zobobola vtaknila v levo njo kos česna, kar ji je povzročilo grozne bolečine. V Gorici pri Podovi pa je udaril neki posestnik 27-letnega poljskega delavca Šolarja tako hudo po glavi, da mu je počila kost.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 16.5 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 15.3; barometer je kazal pri 20.2 stopinj 737.7, reduciran na ničlo pa 735.3; relativna vlaga 88; vreme je tiho in jasno. Vremenska napoved pravi, da bo vreme večinoma oblačno, ponekod dež in morda tudi nevihte; temperatura bo nekoliko padla

Razstave Mariborskega tedna

PAVILJON NAŠIH SODOBNIH SLIKARJEV.

Med razstavami Mariborskega tedna se je morda najmanj omenjala ona, ki je pokazala skupino naših akademskih slikarjev Alberta Sirk, Ivana Kosa, Karla Jiraka, Antona Gvajca in L. Kavčiča ter njihova dela. Ta razstava je bila prirejena bolj slučajnostno, je pa vendar pokazala tvornost naših umetnikov in deloma tudi njihov razvoj. Njena posebnost pa je bila, da ji je popolnoma manjkala grafika; grafikov v Mariboru in na slovenskem severovzhodu prav za prav skoraj nimamo.

Takoj pri vrodu za Jirakovo oljno sliko »Kmetška svatba« je razvesil svoja platna in akvarele Albert Sirk. Pokazal je same pokrajine, tokrat iz Slovenskih goric. Olji »Sv. Marieta ob Pesnici« in »Sv. Lenart v Slovenskih goricah« spominjata na njegove primorske in macedonske motive, vendar z neko linijo razvoja v novo, jasnejšo, umerjenejšo smer, blizko nekakšni »novi stvarnosti«. Isto hotenje izražajo tudi lepi akvareli »Koča pozimi«, »Sv. Lenart pozimi« in »Most čez Pesnico«, ki je morda najkrepkejši v svoji harmonični barvni pestrosti. Mimo tega pa je Albert Sirk razstavil nekaj svojih primorskih motivov, samih olj, tudi pri »Jadranski straži«.

Za Sirkom se je namestil Ivan Kos z olji in akvareli, portreti in krajinami. Njegova umetnost kaže neko jasno usmerjenost, ki pa vendar še ni docela dognana in dozorela. Od tod neenotnost njegove umetniške vrednosti. Dobro vidi in ve kaj hoče, pa še vedno išče; zlasti v načinu slikanja. Zanimivi so njegovi trije portreti, dve olji in en akvarel, to so »Deklica z oranžo«, »Portret« in »Hlapec Jernej«. Olja so trša kakor akvarel. »Naša vas« je bolj dekorativna in spominja po svoji preprostosti barv na stare slike na steklu. Med akvareli je najboljše »Koroška bajta«; morda sploh najboljše Kosovo delo na tej razstavi. Svojevtrsten je »Bukov gozd«, ki nekako izpade iz Kosovega navadnega stila novejših dob. Najbolj nedognana je Kosova nova smer v krajskih oljih »Slovenske gorice« in »Peca«, dočim je »Stara ulica« umerjenejša. Na vsak način pa kaže tudi razstava lep Kosov napredek.

Karla Jiraka smo poznali doslej kot hudega revolucionarja primitivista. Ta primitivizem se je kazal posebno v trdoti linij in negibnosti. Da pri tem ni mogel ostati, je razumljivo in odklon se čuti prav na tej razstavi zelo vidno. Na njegovo staro maniro spominja popolnoma samo še »Kmetška svatba«. Prav ta prehod mu je pa ustvaril svojstveno podlago, in kaže napredek upanje v lepo dozorje. Najšibkejši je ko rabi olje, izvrsten pa, kadar se poslužuje pastela. Izjemno tvori zelo posrečen »Portret gospodične R.«. Svojevtrstna koncepcija, linija, barve, vse kaže portretista z lepimi obetmi. Močni so njegovi pasteli, ki kažejo vsi neko zorevajočo dognanost. Po številu jih je devet in so vsi krajine, na-

še, štajerske: »Radvanje«, »Krajina v pomladi«, »Pristan v Rušah«, »Snopi«, »Krajina ob Dravi«, »Črešnje v cvetju«, »Mak na polju«, »Kosci« in »Južina«. Kateri je najboljši, bi bilo težko reči, ker vsak ima nekaj mikavnosti.

Četrti po razstavnih vrstah je Anton Gvajc. Razstavil je največ, sama olja, vmes precejšnje dimenzije, in same krajine. Zanj tako značilna tihotizija so tokrat popolnoma izostala. Mimo Gvajca je šel impresionizem, ekspresionizem, kubizem, dadaizem, nadrealizem in vsak izmed, ki se je kdajkoli in kjerkoli pojavil v dobi moderne, vojnih in povojnih let. On je vztrajal pri svojem realizmu in tako dočakal dan, ko je zopet blizu »modernizmu«, ki išče zmage v nadrealizmu ali novi stvarnosti. Le za linijo sta si narazen,

Ptuj

Spored proslave
septemberskih dogodkov v Ptuj.

Spored: Dne 8. septembra je dan šolske mladine. Ob pol 9. uri obhod po mestu in govori mladini na Tyrševem trgu. Ob 10. uri otvoritev sokolske razstave v risalnici meščanske šole. Ob 11. uri pa slavnostni občni zbor sokolskega društva v mestnem gledališču. Popoldne ob 15. uri telovadni nastop mladine vseh ptujskih osnovnih in srednjih šol na letnem telovadišču ptujskega Sokola. — Dne 9. septembra bo sprejem delegatov CMD pri popoldanskih vlakih. Ob 19. uri bo slavnostna akademija Sokolskega društva na Tyrševem trgu. Sodelujejo pevski društva, včlanjena v Ipavčevi pevski župi. Ob 21. uri zborovanje delegatov CMD v Narodnem domu. — Dne 10. septembra je glavni slavnostni dan. Sprejem pri jutrnih vlakih, nato manifestacijski obhod po mestu. Ob 10. uri skupščina CMD v mestnem gledališču. Istočasno pa bo na Tyrševem trgu zbor Narodne obrane in raznih narodnih društev, ob 15. uri na javni nastop Sokolstva. Razen Sokolstva nastopi tudi podčastniška šola iz Maribora in oddelek morariških čet. Po nastopu narodno slavje v Ljudskem vrtu.

Navodila za udeležence. Pri slavnosti sodeluje mariborska sokolska župa in ostale sokolske župe v dravski banovini ter župi Varaždin in Zagreb. Četrtniška vožnja je objeljena ter bomo podrobnosti o voznih olajšavah naknadno poročali. Sokolske župe naj prijavijo najkasneje do 1. septembra t. l. udeležbo članov telovadcev, članov in članic v kroju Sokolskemu društvu v Ptuj. — Za cenena prenočišča v hotelih po Din 15.—, v privatnih stanovanjih po Din 20.—, je preskrbljeno. Istotako tudi za prehrano, in sicer: Skupna kosila za članke telovadcev po Din 4.—, za ostale v gostilnah po Din 8.—, 10.— in 12.—. Legitimacije za znižano vožnjo z zletnim znakom stanejo za telovadce Din 5.—, za članke Din 7.— in za nečlane Din 10.—.

zato razlika med njegovimi in drugimi deli razstave ni več tako kilometrsko vidna, kakor je bila nekoč, še pred nekaj leti. Gvajc se smeji, kar vidim ga, kako se mu dobro zdi... »Vsi pridejo za mano!« mi je dejal pred leti. Nekoliko že, popolnoma pa le ne. Vmes ležijo veliki pretresljaji, kaotični porodi, včasih tudi mrtvorojenčkov; pa nič ne de, samo po milimetrih se lahko dotipamo do ciljev. Stranpota se potrebna: Brez zmot in žrtev ni zmage. Pa Gvajc je priden, služi lahko kot vzgled vsem mladim. Njegovih del ne bom opisoval. Gvajc je že davno dozorel in pravilno oceno nam bo dala šele podrobnejša študija. Upajmo, da jo bomo še doživeli!

Kavčič je razstavil le eno samo sliko, olje »Ideal«, ki kaže še uplive že premaganih »izmov« polpretekle dobe. Po njej je ocena nemogoča.

R. Rehar.

Z zletnim znakom so združene naslednje ugodnosti: prost vstop na stojišče ob nastopu, na veselični prostor in razstavo. Obiskovalci muzeja z zletnim znakom plačajo le 2 Din. Končno prosimo vse podružnice CMD in sokolska društva, da pošljejo prijave še pred 1. septembrom t. l., ker se na poznejše prijave ne bomo mogli ozirati. — **Pripravljalni odbor za proslavo septemberskih dogodkov v Ptuj.**

Kako se bo človek spremenil?

Marsikoga zanima, kakšen bo človek čez nekaj tisoč let, čeprav je vsakemu jasno, da mu je usojeno le kratko življenje. Neki francoski zdravnik zatrjuje, da bodo bodoči ljudje mnogo večji od sedanjih, roke bodo imele znatno večje, stopala na nogah bodo daljša, pač pa izgubi človek mezinec na nogah. To bo najbrže zakrivila tesna obutev, mezinec je že sedaj tako stisnjen, da postaja vedno manjši in zato je res verjetno, da bo končno izginil. Usta in nos postanejo lepša, glas se bo pa povišal. Moški glas postane podoban ženskiemu, bas in bariton bosta zelo redka. Ženski možgani postanejo po mnenju francoskega učenjaka popolnoma enaki moškim in ljudje bodo skoraj sami geniji. Pač pa se ne obetajo človeštvu zlati časi glede las. Moški bodo vsi plešasti, le ženskam ostanejo še lasje, ki si jih bodo ondulirale kakor sedaj. Kar se tiče notranjosti našega grešnega telesa, izgine debelo črevo, tenko pa postane še tanjša in krajše. Sploh bodo vsi notranji organi človeškega telesa manjši in tudi zobje postanejo manjši.

Pozdrav s potovanja.

Gospod ravnatelj se je odpeljal z avtomobilom na daljšo kupčijsko potovanje. Nekaj dni nato sreča ravnateljovo gospo njena prijateljica na cesti in jo med pogovorom tudi vpraša, ali je mož že kaj pisal s potovanja. »Že dvakrat,« je odgovorila gospa. »Odkod pa?« je še vprašala radovedna prijateljica. »Prvič iz policijskega zapora, drugič pa iz bolnišnice.«

Najpopolnejši robot

Novo čudo ameriške tehnike.

Nov stroj, ki na presenetljiv način obvlada v najrazličnejše menjajočih okolnostih druge stroje, so izdelali te dni v tehnološkem zavodu ameriške države Massachusetts. Novi robot nadomestuje človeka pri kompliciranem računskem stroju, je pa tudi velikega pomena za letalstvo, ker vse kaže, da bo lahko uspešno vodil letala, seveda pa tudi parnike. Naloga robota je slediti za krivuljo, zarisano na papirju in po nji srečati računskem stroju. Krivulja lahko izpremeni svojo smer kakorkoli. Stroj jo vodi in ji sledi zelo točno, in sicer s svojim električnim očesom, s fotoelektrično celico, ki so v nji različne pojačevalne naprave in občutljivi elektromotorji. Med električnim očesom, ki zre skozi ozko špranjico na krivuljo in motorjem je zveza. Če je električno oko baš nad krivuljo, motor stoji. Čim se pomakne levo ali desno od krivulje, se vključi motor in potegne oko na krivuljo. S tem se regulirajo deli stroja, ki morajo delati po krivulji. Luč, ki odraža risbo krivulje, vpliva na zelo občutljivo oko. Da bi moglo oko razlikovati eno stran krivulje od druge, je ena stran krivulje bela, papir na drugi strani se pa do krivulje počrni. Konstrukterji tega robota mislijo, da bo lahko opravljal njihov stroj še druga težja dela. Tako bo električno oko bedelo nad kompasom in krmarilo čim bi se magnetna igla premaknila, in sicer tako dolgo, da bo zopet dosežena prava smer. V principu deluje robot te vrste že na mnogih aeroplanih, ne zna pa delovati tako zanesljivo, kakor robot, ki so ga izdelali te dni v Cambridgeu. Stari robot je tako dolgo iskal, dokler ni našel smeri in jo je moral ubrati aeroplan, novi robot pa takoj najde novo smer.

Nove banane

Pridelovalce banan je stala zadnja leta težke milijone takozvana panamska bolezen banan. Vsa sredstva so odpovedala, dokler je nevarna bolezen razsajala in vsi prizadeti nasadi so bili uničeni. Zdaj se je končno profesorju Cheesmanu v Trinidadu v zavodu za tropično poljedelstvo posrečilo po dolgotrajnih poskusih obvarovati pridelovalce banan novih milijonskih izgub s tem, da je začel gojiti banane, ki so imune proti nevarni panamski bolezni. Že v marcu 1925 se mu je posrečilo umetno vzgojiti novo vrsto banan, ki jim je dal ime IC1 in ki so pokazale veliko odpornost proti bolezni. Svoje poskuse je nadaljeval in končno je dobil banano, ki ji nevarna bolezen ne more do živca. Za idealne veljajo banane, zavarovane proti panamski bolezni, ki pa imajo vse trgovalne lastnosti prvovrstnih banan. Poleg tega se zahteva ne predebela koža, banane morajo prenesti dolgo vožnjo in biti morajo lepe. Posebno težko je bilo vzgojiti novo vrsto banan brez pečk. Potrebno je bilo dolgo medsebojno oplojanje novo pridobljenih rastlin, predno se je posrečilo dobiti močno seme. Novo seme banane meri v premeru 2 in pol centimetra, je črno in zelo trdo.

Lado Jerše:

Iz zgodovine ptujskih podružnic CMD

Od tistih dni, ko so si ptujski Slovenci kupili svoj Narodni dom (1882) in ustanovili svojo Posojilnico (1884), pričena nova doba v zgodovini Dravskega polja. Ptuj je bil v slovenskih zastavah in vse se je udeležilo takratne slavnosti. Nemci niso mogli nikjer dokazati svoje premoči in tudi v poznejših letih nikoli. Le tu in tam so se pokazali nekateri, ki so zatajili svoj slovenski materni jezik in stopili v nemške vrste s podporo »Südmarke« in »Schwäbverein«; s temi privrženci in priseljenci iz nemških krajev na avtohtonem slovenskem ozemlju je začela avstrijska vlada svoje velikopotezno delo sistematičnega raznarodovanja spodnještajerskih Slovencev; da jim je to le malo uspelo, imamo dovolj dokazov. Postavila si je sicer postojanke (»med njimi Maribor, Celje in Ptuj), ki so širile nemško »kulturo« po zaslugi nestrpnih nemške, buržoazijske deželne veščine po Dravski in Savinski dolini in si nabrale kapital s slovenskimi žulji, vendar tudi to ni imelo končnega efekta; kajti stavba, ki nima močnih fundamen-

tov, je zapisana smrti. Tako so jim ostali na naši sloveški zemlji le spomeniki sramote, ki ne bodo nikdar izbrisani. Slovenska narodna samobitnost pa je ostala kljub najhujšemu črnožoltemu pritisku; odpornost in zavednost je na slovenskem ozemlju zmagala, ostala in nihče je ne more več uničiti.

Tako so bile razmere v minulih dneh do leta 1918. Razumljivo je, da je Ciril-Methodova družba — naša šolska družba — bila težek boj zoper ponemčevanje na Štajerskem. Da je svojo nalogo hvalevredno izvrševala, je zasloga njenih voditeljev in sodelavcev, ki so se borili zoper izdajalce slovenskega naroda. Na Štajerskem je družba CMD vzdrževala mnogo šol, podpirala povsod slovenski življenjski ustanovitve svoje podružnice in vseh večjih krajev. Tudi v Ptuj se je porodila misel za ustanovitev moške podružnice, in kmalu, dne 27. decembra 1885, je zagledala luč sveta pod spretnim vodstvom odvetnika dr. Josipa Čučka. Od tistega trenutka pa vse do današnjih dni je imela in ima v Ptuj prav tisto potrebo, odločilno in dokončno veljavno besedo v vseh vprašanih ptujškega narodno-obrambnega dela. Od dr. Josipa Čučka preko predsednikov ptujške moške podružnice Benka Hertiša, Kon-

rada Stazinskega, Karla Belšaka, do Lenarta Vaupotiča in njegovi sodelavci (dr. Karol Koderman, Vinko Šerona, Anton Kolarič, dr. Tomaž Horvat in dr. Josip Komljanec), so pripravili vse potrebno za glavno skupščino CMD dne 13. septembra 1908 v Ptuj; kako je bilo takrat in kaj se je zgodilo, je opisano v drugih razpravah.

In sedaj nastopi doba, ko se je v ptujskih vrstah pokazal dr. Fran Jurtela, najznačilnejši prvoboritelj iz dobe najhujših narodnostnih bojov za gospodarsko osamosvojitve ptujskih Slovencev, Haloz in Slovenskih goric. Na občnem zboru ptujskih podružnic CMD dne 10. februarja 1909, je prevzel predsedništvo moške podružnice in od tistega dne do Vidovega leta 1926, je neumorno in vztrajno vodil krmilo. Po njegovi smrti je dr. Tone Gosak, sin trdne slovenske kmetije, nadaljeval Jurtelovo delo. Visoko je dvignil nivo narodno-obrambne organizacije. No, in danes po njegovi smrti imamo dr. Mateja Senčarja, ki mirno in samozavestno upravlja Ciril-Methodovo žolnico. Kakor je potrebna v vsaki rodbini mati, tako si je tudi Ptuj zaželel svoje ženske podružnice, ki naj skupno z moško podružnico vodi interese slovenskega ozemlja na severni meji v pravilno usme-

ritev. Poudariti je treba, da je bila ob septembrskih dogodkih v ptujskih ženskih vrstah ga. Valentina Kauklerjeva ona centralna oseba, ki je zaslužila, da jo izvolijo za predsednico ženske podružnice. In tako se je zgodilo; dne 10. avgusta 1908, je ptujsko slovensko žensko praznovalo svoj praznik in ga. Valentina Kauklerjeva, je prevzela z nje lastno samozavestjo in dalekovidnostjo predsedstvo, čeprav se je morala kot aktivna učiteljica pri takratnem nemško-nacionalnem režimu zavedati vseh posledic, ki bi lahko bila nje osebnost le v škodo. Pa ona je vztrajala in od nje naprej, preko Mirke Fernevečeve, Vide Horvatove in Štefke Jeršetove — sedanje predsednice — je ženska podružnica v stalnem razvoju. Vida Horvatova je, žal, prerano omagala in 2. junija 1926 zapustila za večno slovenski Ptuj, ki ga je ljubila iz dna duše. Toda zapustila je dobre naslednice — delavke —, ki bodo po njenem vzgladu sejele Ciril-Methodove misli.

Če še povemo, da so ptujsko podružnico in ljubljansko centralno organizacijo CMD v izdatni meri in po ogromni večini podpirala vsa ptujška narodna društva, slovenske rodbine in neštivilni posamezniki, smo zgodovino ptujskih podružnic CMD obdelali vsaj v glavnih obrisih.

Maribor, 17. VIII. 1933

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

Tako je Doljan gledal, kako je izgijalo Astisovo vozilo na daljnem obzorju, na katerem so se že svetlikali prvi rahli obrisi rožnate zore. Druga podmornica je le nekaj časa brzela za prvo, toda vedno bolj počasi, dokler ni naposled skoraj obstala in se v počasnem loku vrnila. Nefretitis je odprl gornja vrata, da je zaplaval v notranjost sveži jutrnji zrak, ves dišeč po slani morski vodi. Doljan je globoko zadihal. Zdelo se mu je, ko da piše božansko pijačo, ko je v velikih požirkih vsrkaval vase ta morski zrak. Zvezde na nebu so polagoma bledele, sem od vzhoda se je daniilo in morská površina je polagoma spreminjala svojo sivo barvo v temni violet in nato v rahlo rožnato svetlikanje. Veselo so žuboreli mali valovi, le dve beli brazdi, ki ju je puščala za seboj podmornica, sta šumeli glasneje.

Pa tudi šumenja valov, svetlikanja zore in vdihavanja morskoga zraka je bilo kinalu konec. Podmornica je dosegla mesto, na katerem se je bila poprej dvignila z dna na površino, in treba se je bilo zopet pogrezniti v ocean. Le še zadnji pogled po morju, po nebu in vsej okolici, potem so se gornja vrata zaprla in podmornica se je pogreznila...

Sprva je le polagoma polzela v globino, pozneje se je pa njena pot spuščala vedno bolj strmo in vedno hitreje proti temnemu dnu. Doljan je občudoval brzino, s katero so potovali nazaj v Oceanopolis.

Ko je na površino oceana posijalo solnce s svojimi prvimi jutranjimi žarki, je podmornica že dosegla vsidrališče in se z zadnjim koncem pritisnila k odprtini vrat. Nefretitis je pritisnil na vzvod ter tako avtomatično odprl vrata podmornice in vrata Oceanopolisa. Prijatelji so izstopili. Bili so zopet v postajališču in kmalu nato tudi v dvigalu, ki jih je povedlo v centralo za premagovanje zemeljske privlačnosti, od koder so se napotili v mesto, da zažive zopet svoje vsakdanje življenje.

XXXII.

Izprehod na površino zemlje je vplival na Doljana tako globoko, da je v hipu pozabil na vse pomisleke, ki jih je imel poprej glede sprejetja Jafisove ponudbe. Hrepenenje, da bi si odprl pot iz ujetništva, osvobodil podmorsko ljudstvo samote in oddaljenosti od sveta ter dal čloznanja, je vzbudilo v njem divje revolucionarno navdušenje. Vendar je bil še vedno tako previden, da o tem nikomur

ni črnil niti najmanjše besedice. Tudi Inteli ni zaupal svojega razgovora z Jafisom in svoje dokončne odločitve. Hotel ji je prihraniti strah in nemir, ki bi jo prevzela zanj in za nadaljnjo usodo njegove domovine. Mimo tega je pa prav dobro vedel, da mu bo v usodnem trenutku gotovo stala ob strani. Morda se je pri vsem zanašal bolj na njo, kakor na Jafisa in njegove ljudi. Nasprotno pa se je Jafis vedno bolj bal, da bo Doljan omagal in mu odkrel svojo pomoč. Ko je vstopil v njegovo sobo, da bi ga vprašal po odločitvi, je bil ves plah in negotov.

»Saj vem, da ne pojdete z nami,« je dejal nezaupno.

»Pojdem!« je odgovoril Doljan nenavadno odločno.

»Vi ste se odločili, da sprejmete vodstvo našega gibanja?« se je začudil Jafis in nenadoma ga je vsega obšla nepopisna radost. Planil je k Doljanu, ga objel in poljubil. »Vi — junak!«

»Zaradi tega pač še nise junak,« je smeje se dejal Doljan. »Odločil sem se le za to, kar mi veleva dolžnost. Dvojna dolžnost: dolžnost do vas, moj dragi Jafis, in vašega ljudstva ter dolžnost do ostalega človeštva, ki naj se obogati z izsledki znanosti in civilizacije Oceanopolisa. Prav tako, kakor čakate vi hrepenenje, da bi se odprla vrata podmorja in ib vam postala vobodna pota na vse štiri strani našega planeta, ki ga obseva ono veliko solnce, ki je dalo simbol vašemu

božanstvu, prav tako si žele tudi milijarde bratov na površini znanja o svoji preteklosti. Prišel sem v podmorje zato, da bi našel ostanke stare atlantske kulture, s katerimi naj bi razjasnil ona temna mesta, ki so še ostala v naši stari zgodovini, ki opisujejo prošlost človeškega rodu na zemlji. Namesto z vodovjem oceana pokritih razvalin sem pa našel Oceanopolis. Prav za prav ga niti našel nisem, ker so me po nalogu vlade ujeli še preden sem dosegel dno in me pripeljali semkaj kot ujetnika. Niso me sicer zaprli v ječo, dovolili so mi prosto gibanje po podmorju, izkazali mi vse naklonjenosti in postopali z menoj kakor z enakopravnim meščanom, toda izvršitev moje naloge so mi vendarle preprečili. Obupal sem in nisem več verjel, da bi se mi še kedaj posrečilo videti solnce, ki sijae nad oceanom in kontinenti.

Vdal sem se že v svojo usodo, ki naj bi mi prinesla dosmrtno jetništvo, v dnu svoje duše pa nisem mogel zabreti hrepenenja po rešitvi. Ko ste prišli vi s svojim predlogom, se sprva nisem mogel odločiti za tako dalekosežne akcije, toda razni dogodki in vzroki so me ohrabрили in mi vcepili v dušo vero, da je naša stvar pravična in mora zmagati. Pa tudi če ne zmagamo, kaj potem? Najhujše, kar nas more doleteti, je pač smrt. Vedno življenje in smrt, saj tu ni tako težka odločitev. Eno kakor drugo človek težko prenese.

(Dalje prihodnjik)

Sport

Viteško tekmovanje strelskih družin

Na praznik 15. t. m. popoldne so se zaključile na tukajšnjem vojaškem strelišču v Radvanju tridnevne strelske tekme mariborskega strelskega okrožja, pri katerih so sodelovali člani vseh 46 zveznih strelskih družin, ki so včlanjene pri mariborskem strelskem okrožju. Doseženi so bili naslednji rezultati:

»Zmagovalna tarča« (5 daril): 1. Pero Cestnik, Maribor, 186 točk; 2. Ivan Gamsar, Svečina, 153 točk; 3. Rado Kaiser, Maribor, 148 točk; 4. Ivan Lavrenčič, Sv. Jurij, 147 točk; 5. Robert Vukmanič, Maribor, 145 točk in 6. Dušan Hinič, Maribor, 144 točk. Kot najboljši strelec je prejel profesor g. Pero Cestnik lepo darilo bana g. dr. Marušiča v obliki najmodernejše brzostrelne malokalibrske puške sistema »Mauser«.

»Splošna tarča« (6 nagrad): 1. Dušan Hinič, 2. Rado Kaiser, 3. Pero Cestnik, vsi iz Maribora, 4. Stanko Terčelj, Sv. Jurij ob Pesnici, 5. Podpolkovnik Bajó Stanešič in 6. podpolkovnik Marko Nikolič, oba iz Maribora.

»Kmečka tarča« (10 daril): 1. Maks Paskolo, Svečina, 2. Alojz Paskolo, Svečina, 3. Josip Bračko, Sv. Jurij, 4. Alojz Šibenik, Poljčane, 5. Ivan Ferk, Sv. Jurij, 6. Avgust Stehar, Maribor, 7. Franc Vreznar, Maribor, 8. Ivan Gamsar, Svečina, 9. Josip Lekan, Maribor in 10. Ivan Lavrenčič, Sv. Jurij.

»Vojaška tarča« (4 nagrade): 1. polkovnik Boža Putnikovič, 2. poročnik Ant. Novak, 3. kapetan Branko Šuster in 4. poročnik Aleksander Vukovič.

Tarča »Veselica« (6 nagrad), malokalibrska puška: 1. Pero Cestnik, Maribor,

92 točk; 2. Robert Vukmanič, Maribor, 91 točk; 3. Slavko Reja, Maribor, 81 točk; 4. Mihajlo Volkov, Maribor, 81 točk; 5. Ivan Gamsar, Svečina, 81 točk in 6. Filip Ogrič, Novo mesto, 80 točk.

»Damska tarča« (5 nagrad), malokalibrska puška: 1. Dragica Hiničeva, 2. Linda Ljberjeva, 3. Irina Volkova, 4. Josipina Terčeljeva in 5. Greta Kušarjeva. Izven konkurence sta dosegli zelo lepe uspehe senatorjeva soproga ga. Plojeva in ga. Marija Vuknaničeva.

Tarča »Vztrajnost« (3 darila): 1. Mihajlo Volkov, 127 točk; 2. Pero Cestnik, 124 točk in 3. Dušan Hinič, 110 točk.

Na »Meddružinski tarči« je tekmovalo za prehodni pokal mariborske mestne občine 7 zveznih strelskih družin. Dočim je pokal branila kot lanska zmagovalka strelska družina v Svečini, si ga je letos priborila s 372 točkami strelska družina od Sv. Jurija ob Pesnici. Na drugo mesto za njo se je plaširala strelska družina iz Svečine s 355 točkami.

Zvečer ob 19. uri je bila v restavraciji »Mariborskega dvora« animirana slovesnost, na kateri so bila zmagovalcem in najboljšim strelcem razdeljena krasna darila. Prisostvoval ji je tudi ban gosp. dr. Marušič, ki je imel na zbrane strelce lep nagovor, v katerem je podčrtal velikanski pomen strelskih družin ob severni meji naše banovine.

Lovsko strelske tekme SLD podružnice Maribor

Vsakoletne strelske tekme SLD, podružnice Maribor, so si že pridobile sloves med lovci vse države. Izredno zanimanje je bilo za letošnje tekme, ki so se vršile o priliki Mariborskega tedna, posebnost je zato, ker se je tekmovalo prvič

za prehodni pokal, ki ga je mestna občina mariborska poklonila SLD, podružnici Maribor, v priznanje zaslug, ki jih ima to društvo za Maribor in Mariborski teden, zlasti letos s svojo lovsko razstavo, ki je bila tako vzorna in lepa, da bo šel glas o njej po vsej Jugoslaviji.

Lovsko tekmovalno streljanje so počeštili s svojim obiskom protektor župan dr. Lipold, okrajni glavar Makar, general Hadžić in mnogi drugi odličniki.

Rezultati tekme, ki je potekla v vzornem redu, so bili sledeči: I. Prehodni pokal mestne občine si je priboril za leto 1933 v ostri konkurenci primarij dr. Robič s 134 točkami. II. V skupini gostov je zmagal tovarnar Jakil iz Karlovca s 133 točkami. III. Skupina mojstrstva podružnice: 1. Dr. Robič 134, 2. Vukmanič 120, 3. Dr. Kovačec 120 in 4. ravn. Sterger 105 točk. IV. Skupina senjorjev podružnice: 1. Sprager 90, 2. Gošler 87, 3. Rud. Janežič 80 in 4. Wögerer 74 točk. V. Skupina juniorjev podružnice: 1. A. Linniger 61, 2. inž. Scherer 60, 3. Vodopivec 44 in 4. Pleiner 43 točk. VI. Skupina lovskih pajnikov podružnice: 1. Majhenič 24 točk. Častno darilo za dame si je priborila z lepim uspehom ga. Kušarjeva.

Po tekmi 13. t. m. zvečer so se na prijateljskem sestanku zbrali lovci v lovski sobi hotela »Orel«. Večer je otvoril v odsotnosti zadržanega predsed. Pogačnika podpredsednik podružnice dr. Fludernik, ki se je v pozdravnem govoru zlasti zahvalil navzočemu županu g. dr. Lipoldu za pozornost mestne občine napram lovskemu društvu ter obljubil, da bo mariborska podružnica SLD tudi v bodoče z veseljem delovala za prospeh Maribora in njegovega področja, nato pa je zaprosil navzočo gospo županovo, da izroči prehodni pokal letošnjemu zmagovalcu. V prisrčnem nagovoru se je zahvalil nato župan dr. Lipold zeleni bratovščini za le-

tošnje njeno vzorno sodelovanje za Mariborski teden in jo bodril, da deluje v tem pravcu tudi naprej.

V prijetnem razpoloženju so ure hitro minile, toda preden so se lovci razšli, so si obljubili, da pridejo na prihodnjo tekmo še v večjem številu in da bo boj za prvi njihov prehodni pokal še ostrejši.

Nacionalna liga. Po razporedu se srečajo v soboto 19. tm. v Beogradu Jugoslavija: Vojvodina, v nedeljo 20. tm. pa v Splitu Hajduk:Concordia, v Beogradu BSK:BASK in v Zagrebu Hašk:Slavija (Osijek).

Medklubski odbor LNP, službeno. V nedeljo 20. t. m. se nadaljuje tekmovalje za mladinski pokal MO, in sicer se srečata na igrišču ISSK Maribora ob 8.30 ISSK Maribor:SK Svoboda, na novem igrišču SK Železničarja pa SK Železničar:SK Rapid. Službujoča odbornika: na igrišču ISSK Maribora g. Kemeny, na igrišču SK Železničarja g. Ilovar. V Murski Soboti bo ob 15. druga poskusna tekma SK Panonije, ki igra s SK Muro. Službujoči odbornik g. Peterka. Tajnik.

Dunaj:Gradec 8:1 (6:0). V torek se je odigrala na Dunaju medmestna nogometna tekma Dunaj:Gradec, ki se je končala s katastrofalnim porazom graške enajsterice.

Ukradena garaža.

Lastnik malega dvosedežnega avtomobila je priletel neko jutro ves zasoplen na policijo in javil, da mu je bil tisto noč ukraden avto. »Ali so vdrli tatovi skozi okno ali skozi vrata v garažo?« je izpraševal policijski uradnik. »Ne vem,« je odgovoril ves obupan lastnik avtomobila. »Kako, ali niso pustili na oknih ali vratih nikakih sledov?« je izpraševal uradnik dalje. »Ne vem, ker so tatovi tudi garažo odnesli.«

Mali oglasi

Razno

JOSIP NEKREP, tesarski mojster in podjetnik, Maribor, Smetanova ulica 59, prevzema vsa dela v mestu in na deželi z in brez materiala. Za predajo naročil po nizki ceni se priporoča. Josip Nekrep. 2294

MARTIN SAFRAN, sobo-črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ulica 16, prevzema vsa v stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

Službo išče

ŽELIM VSTOPITI v manufakturno trgovino v Mariboru kot praktikant. Poudbe pod »Tako« na upravo »Večernika«. 2996

GOSPODIČNA zmožna slovenskega jezika, strojepisja, nemškega jezika, ter stenografije, išče službo v pisarni ali trgovini. Cenj. poudbe pod »Maribor« na upravo lista. 2846

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO oddam. Cankarjeva ulica 12, Pobrežje. 3001

Prodaj

HIŠICA v delavski koloniji na prodaj. Naslov v upravi. 3002

Kupim

DOGARJI POZOR! John Woglenc, Meljska cesta 12, Merkur, kupuje hraste in doge. Posredovalci izključeni. 3000

Oglašujte!

Razglas

Uprava banovinskega dečjega doma v Mariboru, Strossmajerjeva ulica 26, razpisuje

Javno ustmeno licitacijo na dan 23. avgusta 1933 ob 8. uri dopoldne

v banovinski stanovanjski hiši, Strossmajerjeva ul. št. 30, za odprodajo štedilnikov, boilerjev za gorko vodo, plinskih kuhalnikov, zaščitnih ventilacijskih pločevin, kopalnih banj in mešalnih baterij s prhami.

Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled pri zgoraj navedeni upravi. Izlicitirani predmeti se morajo plačati takoj pri licitaciji.

V Mariboru, dne 16. avgusta 1933.

2999 Uprava banovinskega dečjega doma.